

אברהם ימנער = צייטונג

ארגאן פֿון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי.

ערשיינט יעדען פרייטאג.

יעהרליך: 4. קראנען.
האלביעהרליך: 2. קראנען.
פיערמעליעהרליך: 1. קראנע.

פֿיר יעדער שורה פעמיט אָדער
איהר פלאטץ 10 העללער.

די ארבעטע פון דער רעדאקציע
 און אדמיניסטראציע :
 Jüdische Arbeiter Zeitung
 Kraków,
 Sławkowska 29.
 טעלעפאן נומער 624
 איינצעלנע נומער 8 העל.

Kraków, piątek, 2 czerwca 1905.

נומר 9.

קראקוי, פרייטאג 2 יוני, 1905.

לער וועלט איז געוואקסען אין דעם מאמענט. ווען ראזשידעסמווענסקי האָט זיך פֿעראייניגט מיט דער דריטער עסקאָדער אונטער דער פֿיהרונג פֿון גינעבאָגאָטאָו און איז אַריינגעשוואַמען אין די יאפאנישע וואַסערן. דער צווייטע מענשטום פֿון די צוויי פֿלאַטען איז געווען אַיאַנערמיידליכער. קיינער האָט אָבער נישט פֿאַרנעמען, אז די מפּלה זאָל זיין אַזא געשווינדע און אַזא גרינדליכע.

דאָס זענען די פרטים פון דעם צוואמענשטויס:
מאָקיאָ, (רייטער ביראָ) דעם 29-טען מאי. האלב דריי נאכמיטאָג,
אין געשלעגט מיט דעם יאפאנישען פלאָט זענען דערטרונקען געוואָרען
די פאלגענדע רוסישע קריגעס שיפּען:

די געפאנענערמע: „באָראַדינאָ“, „דער אימפערעאמאָר אַלעקסאַנדער III.“
די געפאנענערמע קרייצער: „אדמיראַל נאחומאַוו“, דימיטרי דאָנסקי,
וולאַדימירעו מאַנאמאַר.

די געפאנצערטע ברעג-שיף: „אדמיראל אושאקאוו“.
די קרייצער: „שווייטלאנאו“, „זשעמטשוני“.
טראנספארט שיפֿען: „קאמטשאטקא“, „אירמיש“.
די יאפאנער האָבען פֿאַרנומען די פֿאַרנענדע רוסישע קריעגס-
שיפֿען:

די געפאנצערטע : „אַריאַל“, מיקאָלאַ II.
די געפאנצערטע ברעג-שיסען : „אַדמיראַל סעמאַווין“, גענעראַל אַדמי-
ראַל אַפּראַחין.

די שפּעטערדיגע דעפּעשען גיבן אָבער די צאהל פֿון די דערטרונקענע און פֿאַרנומענע רוסישע שיפֿען אַ פֿיעל גרעסערע. דער אַרמיראל ניעבאָ-אָטאָוו מיט העכער 3000 מאַטראָסען זענען גענומען אין געפֿענעניש. די צאהל פֿון די דערטרונקענע, צו וועלכע געהער אויך ראָזשיעסווענסקי, איז גאָר נישט פֿעסטגעשטעלט.

דער קאמפף האט שטאַמענענדרען אין מער-ענגע משוימא, ניט ווייט פֿון קאַרעא.

די "פועלי ציון".

(פארשזעצונג פון נומער 5).

עס זענען נאך נימא קיין גענויע ידיעות איבער אלעס, וואס האט זיך געמהן אין גאנץ רוסלאנד אין די לעצטע פאָר דרשים. אָבער איין נאך ווייסען מיר שוין, אז די ראדיקאלע ציוניסטען (פֿון די איבריגע רעדען מיר שוין ניט) האָבען ניט איינגעמונקט קיין פֿלינגער אין קאלט וואסער אויסצוקעמפֿען פֿאַלימישע רעכט. און עס וואונדערט אונז ניט, ווייל עס שטימט מיט זייער מאַראַדיצע, מיט זייער געשיכטע (די, פֿועלי ציון אין רוסלאנד האָבען שוין זייער... מרד-גערינגע געשיכטע). ווער עס האָט געלעזען די בעריכטען, וואָס די איינציגע ציוניסטישע גרופען, צווישען זיי אויך די, פֿועלי ציון- האָבען פֿאַרנעליינט אויף די קאַנפֿערענצען, וועלכע זענען אָנגעהאלטען געוואָרען פֿאַר די קאַנגרעסען, וועלכע זענען געווען געדרוקט אין די ציוניסטישע צייטונגען (אונטער אנדערע אויך אין „פֿריינד“) דער ווייס, אז אין פֿערלויף פֿון גאנצע יאָהרען האָבען די רוסישע „פֿועלי ציון“ ניט מער געמאָהן, ווי געקעמפֿט מיט די יודישע סאַציאליסטען. ווי אזוי זיי האבען געקעמפֿט, קען דע- לעזער גע-וואָהר ווערען אין די דאמאָליגע „פאסילעדינא אויוויעסטיא“ (לעצטע נאכ-ריכטען) פֿון „בונד“, מיר וועלען נור דערמאָנהען בקיצור, אז צושלאָגען דעמאָנס-

דער פערבאנד פֿון די ארבייטער פֿעראיינען אין קראקוי
ארנאגירט זונטאג, דעם 4-טען יוני אין קראקויער פארק אויף
די איינקנעכט פֿאר די קרבנות אין רוסיש-פֿילען

אֵלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

דער פראגראם בעשטענדט פון :

1. קאנצערט — 2. א פארשטעלונג אין טעאטר ראָ-
מאָנאָטעני — 3. פראָדוקצאַנען פֿון דעם אַרבייטער-פֿאַר-
באַנד מיטוואַך פֿון מאָנאָליסמען — 4. קינדער-שפּיל —
5. לאָזען אין דער לופֿט באַלאַנצן — 6. טאָמבאָלאַ —
7. אַ טהיערען-טאַנץ.

א"מ פאלס אונגעוויסער וועט דער פֿעסמין שטאטפֿינדען
דעם 18-טען יוני.

די מפלה פֿון רוסישען פֿלאַט.

נעשווינד ווי א בליטץ איז זיך פֿערנאנדער געזאגנען די נאכריכט.
אז די באלטישע עסקאדער איז כמעט ווי אין גאנצען פֿערניכטעט געוואָרען.
די אונטערנעהמונג פֿון ראָזשידעסווענסקי'ן געהער — טראָטץ איהרע מראַ-
ניקאָמדערישע מאַסענטען — צו די זעלשטענסע ערשיינונגען אין דער געשיכטע.
ווען די ערשטע קלאַנגען האָבען זיך פֿערשפּרייט, אז די רוסישע רעגירונג
שיקט אַרויס אַ נייעס פֿלאַט אויפֿ'ן ווייטען מזרח, האָט מען זיי אָנגענומען
מיט אַ שמייכל. קיינעם האָט זיך נישט געוואָלט גלויבען, אז די רוסישע
רעגירונג וואָל מיט'ן גומען ווילען פֿערניכטען איהר גאָך גענוג שטארקען
באלטישען פֿלאַט. ווייל מען האָט געגלויבט, אז ער וועט זאָגאר נישט דער-
פֿאָהרען. די רוסישע רעגירונג האָט עס וואַהרשיינליך אויך געוואוסט, זי האָט זיך
אָבער אָנגעהאפט ביי דער רעזונאַנס ברעט גענען ביידע שונאים: גענען דעם
אויסגעוועניגסטען און דעם אינגעוועניגסטען. אים פֿאל פֿון אַ זיעג, וואָלט דער
גאנצער גאנג פֿון דער מלחמה זיך גלייך ענדערן צו גונסטען פֿון רוסלאַנד.
אים פֿאל פֿון אַ זיעג וואָלט מען דעם אינגעוועניגסטען שונא געקענט לייכטער
ייקומען, דער פאָרראַטיומוס וואָלט געוואַקסען ווי אויף הייזען...

מען האט איהם דעריבער ארויסגעשיקט. דעם גאנצען פלאץ מיט 20 שוועדער מענטשן האט די רעאקצאנעלע רוסישע רעגירונג געווארפן אויף איין קארט און — האט פערשפיעלט.

נור גענוג געדולד האָט עס דעם עולם געקאָסט. דער רוסישער אַדמיראַל, וועלכער האָט זיך גלייך אויסגעצייכענט אין „קאָסאָף מיט די פֿישער“ אונטער הולל, האָט זיך נישט געאָילט מקבל פֿנים זיין מאָגאָ (דעם יאַפּאַנישען אַדמיראַל) מיט זיין עסקאַדראַ. ער האָט פֿערבראַכט ווי ווייט ער האָט נור געקענט אין די האַפּען פֿאָן דער „בעפֿריינדעטער“ פֿראַנקרייך, וועלכע איז דעריבער שיער נישט אַריינגעצויגען געוואָרען אין דעם קריעג. און נור אַ דאַנק דער פֿריינדשאַפֿט פֿאָן פֿראַנקרייך האָט דער רוסישער פֿלאָט געקענט דורכ־זייזען אַזאַ אוינגעהייער וויימען וועג. די שפּאַנונג פֿאָן דער גאַנצער קולטורע-

Zofia Biesiadocka

Oświęcim.

Przez Wysokie ck. Na-
miestnictwo koncesyon.

Biurow PODRÓŻY

Zofii Biesiadockiej

Oświęcim (dworzec)

sprzedaje bilety okrętowe

do Ameryki

I., II. i III. klasy dla
parostatków pospiesz-
nych, oraz bilety kole-
jowe dla kolei północ-
no-amerykańskich we
wszystkich kierunkach.

Ceny ściśle wedle taryf
okrętowych i kolejowych
Bilety okrętowe do Kanady

i bilety kolejowe kana-
dyjskie.

Prospekty darmo i o-
płatnie.

צו בעקומען אין אלע גרעסערע געשעפטען

PARVEOL

די ריינסטע

נוואראמירטע

פלאנצונגס

פוטער

פארטרעט פאלשטענדיג

דאס נאטירליכע פוטער:

נויטהיג אין יעדער ווישע

קער צום קאכען, סרענלען

און באקען.

פון דער פאבריק פון יא. דינגער אין ביעלסק (עסטרייכישע שלעזיע).

דער געזעלשאפט פאר גאליציען און בוקאווינא:

Simon Loria, Kraków, Sebastajna 20.

Tajny memoriał kuratora warszawskiego Szwarca

w sprawach kolnych

Cena 1 kor.

Cena 1 kor.

Strejk państwowy w Królestwie Polskiem

Cena 2 kor.

Cena 2 kor.

Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz admini-
stracji „Naprzodu” i „Przedświtu” (Kraków, Grodzka
60). Zwracający się wprost do administracji, nie
ponoszą kosztów przesyłki.

= F. MISSLER, BREMEN. =

CESARSKIE PAROWCE

„Kaiser Wilhelm II.”

215 metrów długi

„Kronprinz Wilhelm”

202 metrów długi

„Kaiser Wilhelm der Grosse”

198 metrów długi

jadą z Bremy do Nowego Yorku 6 do 7 dni.

Odjazd we wtorki.

Cesarские паровые ядą tylko z Bremy, kto więc chce ce-
sarskimi parowcami jechać, może zupełnie swobodnie bez prze-
szkody podróżować, nikt nie ma prawa zabronić mu tego. Każdy
powinien już w domu postanowić w jakim kierunku jechać za-
mierza i nie powinien w drodze dać się namówić, lub odwieść
od swego zamiaru.

Każdy ma swoją wolną wolę i może za swoje
pieniądze podróżować dokąd chce.

W każdym jednak razie należy się zawczasu postarać o
miejsce na statku, a dla zapewnienia tegoż należy wcześniej nadesłać
na mój adres 20 koron zadatku.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.

Do

Ameryki!

jakoteż do innych zamorskich krajów przeprowadza
najtaniej powszechnie znana firma

B. Karlsberg, Hamburg

Ferdinandstr. 15.

Nim kto szyfkartę kupi, niech porówna
moje ceny z cenami agentów okrętowych.

Skład Piwa Karwinskięgo

Jego Eksc. hr. Larisch-Mönnich'a

Kraków, ul. Poselska 15 — Telefon. 431

poleca P. T. Publiczności swoje wysmienite piwa

PIWO ZDROWOTNE

à la Kulmbachskie

(Granatbräu)

I PIWO CESARSKIE

à la Pilzneńskie, beczkowe i butelkowe.

Wysyłka do domu. — O liczne zamówienia uprzejmie uprasza

Skład Piwa Karwińskiego

ווי זייערע ניטארגאניזירטע קאלענען אין רעשט נאליציען. נור לאמיר בעטראכטען די האנדעלס-נעהילעס. דער מסחר איז אין נאליציע א גרויסע מהייל אין די יודישע הענד. קיין שטעלען פֿעהלען שוין אלא נישט, ווער איז דאָ שולדיג. וואָס ווי זענען אזוי אויסגעבויטעט, צו אויך דער גלות? אין נאליציע אלא, וואו א גרויסער מהייל מסחר און אינדוסטריע נעפֿינט זיך אין יודישע הענד, וואו יודען מענען און קוילען ערד דארף מען זיין בלינד, ווען מען וויל זאָגען, אז דער יודישער ארבייטער ליידעט פֿאַר אלעס פֿון גלות. אמת, פֿון גלות— ביים קאפיטאליזם, ביי זיין אייגענעם ברודער. אין נאליציע אלא איז דער נאנצער פֿאָרגאנג פֿון די פֿועלי ציון א פֿאַרדעק. אהן א רעאלען גרויז. נאר לאמיר גלייך אויסזאָגען די וואַרהייט, אז די נאליציאנער „פֿועלי ציון“ האָבען קיין נייעס נישט בעשאַפֿען, אז ווי שטאַמלען גאָר שווער נאָך זייערע רוישישע חברים. לאַמיר אַלזאָ אַ בליק טהון אויף דעם, וואָס טהוט זיך דאָרט אין רוסלאַנד. די בערגעצונגס-נעוועצען זענען דאָרט פֿאַר יודען ווירקליך זעהר שווערע. זיי ווילען צונויפֿגעשטיקט אויף אַ קליינעם שטח און דאָס הויפטזעכט-לייך אין די שטעט, די קאנקורענץ איז דעריבער זעהר א גרויסע. די יודען האָבען דאָרט דערביי נישט קיין פאליטישע רעכט, קיין שוטיץ, זייער לאַנע איז דאָרט ווירקליך א גרויזליכע. אָבער אויך דאָרט וואָלט געווען אַן אונזעכט צו זאָגען, אז דאָס רוב פֿראַלעטאריער ליידעט עקאָנאָמיש צוליבע דעם גלות. ניין, זאָגאר אין רוסלאַנד שטערט דער גלות נישט די יודישע פֿאַבריקען אָנ-זאַמלען מיליאָנען. דער גלות שטערט זיי נישט אויסגעבויטען וויערע ברודער פֿעל ערנער ווי די קריסטליכע פֿאַבריקאַנטען. נור אלערפֿאַלס דאָס לייקענען מיר נישט, די לאַנע פֿון די יודען אין רוסלאַנד איז א גרויזליכע. אָבער צו נור יודען אליין ליידען דאָרט? צו ליידען נישט דאָרט נאָך צעהנדליגער פֿעלקער, צו ליידען נישט דאָרט פֿעלייכט נאָך מער פֿאַר דעם יודען פֿאַרמאָלעס דער רוישישער סויער? דאכט זיך דאס וועלען די „פֿועלי ציון“ נישט אבלייקענען. אין רוס-לאַנד ליידעט די נאנצע בעפֿעלקערונג, מיט א גאנץ קליינעם אויסנאָהם. פֿון דעם דעספּאָטיזם, איין פֿאַלק מער, איין פֿאַלק ווייניגער, אָבער אלע זענען מיט דעם היינטיגען אָרדנונג נישט צוטרעדן. (56)

מ. מיכלאָוואָ.

די אינטערנאציאנאלע שווארצע באנדע.

די וויענער אַנטיסעמיטען וויסען שוין אַליין נישט וואָס אויסצומאַכטען, ווי אזוי זעכען יודען צו פֿיהלען זייער מאַכט. מיט אַ פֿאַר וואָכען צוריק האָט דער

אס מייסטען אָן, ווייל זיי זיינען די שוואַכערע. די יודישע בורשוואַזיע איז אַליין גענוג שטאַרק און דערצו פֿעראייניגט זי זיך נאָך מיט דער קריסטליכער בורשוואַזיע. וואָס בעדייטעט אַלזאָ גענען איהר דער ציוניסטישער אַרבייטער, וועלכער שטעהט גענען איהר אַליין, ווי אַ פֿינגער, דערצו נאָך פֿערשטעקט אין דער נאציאנאלער בלאַטע, אין וועלכעס די זעלבע בורשוואַזיע האָט איהם אריינגעזעצט?

דאָס ווילען די „פֿועלי ציון“ אין דער ווירקליכקייט. ווי זעהען זיי אויס אין דער טהעאָריע? עס לייענט פֿאַר מיר אַ פֿלונשירט נומער 1, ארויסגעגעבען פֿון די לעמבערגער „פֿועלי ציון“. אַלזאָ אַ מין פֿאַרגאָס, דעם שרייבער פֿון דעם פֿלונבלאַט געפֿעלט אי סאַציאַליזם, אי ציוניזם, עס געפֿעלט איהם נור נישט, וואָס די ציוניסטען ווילען נישט וויסען פֿון סאַציאַליזם און די סאַציאַליסטען פֿון ציוניזם. ער און די „פֿועלי ציון“ מיינען, אז מען קען זיין אי אַ ציוניסט אי אַ סאַציאַליסט. ער געהט אָן ביידע איזמוסען, ווייל ער מיינט, אז זיי ביידע זענען גוים: מיט סאַציאַליזםס אַליין זאָגט ער, זיינען מיר, יודישע אַרבייטער, נאָך נישט יצא, ווייל מיר זענען אין גלות. ווייל אונז, פֿעהלט גאָר אַרבייט, ווייל מען האַלט אונז איבעראַל פֿאַר פֿרעמדע. נור עס איז לייכטער צו זאָגען, ווי צו בעווייזען, אז מען קען ווירקליך זיין אַ ציוניסט און אַ סאַציאַליסט. ווייטער וועלען מיר זעהען, אז ציוניזםס און סאַציאַליזם-מוס ווילען זיך איינע די אנדערע סתם ווי גלויבען און גיטגלויבען, געוונד און קרענק וכדומה. נור לאַמיר פֿאַר אלעס בעטראַכטען די ראיה. אַלזאָ פֿאַר אלעס נאליציע. לאַמיר געהען קאנקרעטע ביישפּיעלען. אין נאליציען זיינען דאָ קריסטליכע און יודישע זעטצער. די קריסטען זיינען נישט אָרגאַניזירט, זיי פֿערדינען דעריבער נישט אַ פֿערדינעטעם מאָן איז רעגולירט און ז. ו. די יודישע זעצער זיינען נישט אָרגאַניזירט, זיי פֿערדינען דעריבער קוים אַ העלפֿט פֿון דעם קריסטליכען זעצער. אַרבייטען לענגער, ווערען ערנער בעהאַנדעלט און ז. ו. זיי אַרבייטען אָבער אַלע ביי יודען, און מיר זעהען פֿעל יודישע דרוקערייען, אין וועלכע עס אַרבייטען צוזאַמען פּוילישע און העברעאישע זעצער; די ערשטע פֿערדינען דורכשניטליך 15 גולדען אַ וואָך, די צווייטע 7 גולדען אַ וואָך. זאָל מיר דער טהעאָרעטיקער פֿון די „פֿועלי ציון“ ערקלערען, וואָס איז דאָ שולדיג דער גלות. קיין העברעאישע זעצער קענען דאָך שוין נישט אַרבייטען ביי קריסטען. דאָ קען נור העלפֿען דער קאמפּף און דאָס נור האַנד אין האַנד מיט די קריסטליכע אַרבייטער פֿון דעם זעלבן פֿאַך. דער בעסטער בעווייז זענען די העברעאישע זעצער אין קראָקיי. דאָרט האָבען זיי זיך אָרגאַניזירט און זיינען אַריינגעטראָטען איז אלגעמיינעס פֿאַר-פֿעראייניגט און פֿערדינען איצט כמעט צוויי מאָהל אַוויפֿעל

ער האָט אויף געציטערט, ער האָט דערהערערט פֿון ווייטען אזא געשרי, וואָס ס'האָט זיך וואָס אַמאָל מער דערנענטערט און וואָס אַמאָל שרעקליכער גע-ווייטע אין די פּוסטע סמייעט...

אַ פֿינסטערע עקעלדיגע מורא האָט זיך איהם איינגעגעסען, ער האָט זיך געוואָפֿען ווי משוגע, האָט צעריסען די קיט און איז אַריס געלאָפֿען אויפֿן הויף. די וונג האָט איהם פֿערבלענדט. ס'האָט איהם אָנגעכאַפּט אַ שרעקליכער וויימאָג, אז ער איז לאַנג געבליבען שטעהן מיט אַראָפֿגעלאָזענעם קאָפּ, און ווען ער איז אַביסעל צו זיך געקומען, האָט זיך איהם פאַמעלאַך ערוועקט זכרונות פֿון עפעס פֿעלדער, לאַנקעס און וועלדער; ס'האָט זיך איהם געבענקט נאָך דאָס ווייטע פֿעלד, אַ בענגעניש נאָך לעבען, ער האָט געפֿלאַנט צו אַנטלויפֿען.

געווענדט מיט דעם טויבען אינסטינקט, האָט ער אָנגעהויבען ווכען אַן אויס-גאָנג.

ער איז אַרומגעגאַנגען דעם פֿיערקאָניגען הויף, פֿון דריי ווייטען אַרום גע-מייטערט — קיין אויסגאַנג נישט דאָ, ער האָט זיך צוריק אויפֿגעקערט, האָט גע-זוכט נישט מיעד ווערענדיג ביי ער האָט געטראָפֿען האַלצערנע שטאַכטייען, וואו מען האָט אַדורך געווען דאָס פֿעלד.

ער האָט געקוקט אויף די גרויסע גראָפֿעלדער, וואו עס זענען געלעגען אויס-געצינען הינד און געבראַפּעט, וואו די גרויסע בוקעמען בלומען האָב שוין געבליהט, וואו די פֿענסטער האבען געבליטשטעט פֿון דער וונג...

ער האָט שטיל געהירושטעט בעטענדיג... האַרציאמערנדיג, וואס אַמאָל האָט ער געהער געליטען, אַ סתם איז איהם בעפֿאַלען און דעם ווייטמאָג האָט ער שרעק-לייך געפֿיהלט. האַמט ער איז קוים געשטאַנען אויף די פֿיס, האַמט יעדע בעוועגונג האָט איהם פֿערשטאַפּט אַנרײַסען ווייטמאָג, האַמט דאס בלוט איז געפֿלאָסען ווי אַקוואל פֿון די וואונד ווייט, האָט ער אויפֿגאָנגעוואָלט אַן אויסגאַנג, וויעדער זיך אנדער גע-שטעלט, האָט אַריינגעלייגט דעם קאָפּף צווישען די שטאַכטייען און מיט פֿערבליר-מינטע אוינען געקוקט אויפֿן פֿעלד.

אַרום אַלס איז געווען שטיל און שלעפֿעריג.

ער האָט אָנגעהויבען פֿערצווייפֿעלט צוהייסען דאָס האַלק, האָט געביסען מיט די ציין ס'שויער, ער האָט אזוי לאַנג געריסען ביז ס'האָט זיך אויפֿגעשטעלט, ער איז אַ דורך און האָט זיך גלייך גענומען געהן איבער'ן פֿעלד.

קינער האָט נישט געהערט זיין טרויעריגען יאָמער, ער איז לאַנג געשטאַנען און האָט אַרום בעטראַכט אלע פֿענסטער און דערינאָך האָט ער אַרום געקוקט עס'נאָנצע הויז פֿון אַלע ווייטען.

אָבער פֿולצלינג ווי ער וואָלט אַן אלעס פֿערנעמען, דערווענדיג דאָס ברייטע פֿעלד פֿאַר זיך, האָט ער אָנגעהויבען צו געהן איבער'ן פֿעלד ווי היסנא-וירט...

דער פֿריהלינג האָט זיך בעוויזען מיט זיין גאַנצע מאַכט.

די חבואה איז שוין גרויס אויסגעוואַכסען, די גרויסע זאָנען אויפֿן פֿעלד, ווענען זיך און שושקען צווישען זיך. דער געשמאַק פֿערשפּרייט זיך איבער די גאַנצע ערד, דער ווייכער וואַרעמער ווינד וואַלצט אַרום איבער די ערד, מאַכט אויף די בלומען, באַדט זיך אין וואַסער, בלאָזט פֿרייליך איבער וועלדער און וואַרמט זיין דם קול צו די אַלגעמיינע האַרמאָניע.

די נאַמיר האָט געזינגען מיט אַלע איהרע טענער, דאָס גרויסע אַלמעכטיגע ליעד פֿון פֿרייליכקייט, בערוישונג און לעבען.

און פֿון די לאַנקעס האָט זיך גאָר געהערט די שאַרפע שמערצליכע קלאַנגען פֿון די קאָסעס.

סאַקאַל האָט אויפֿגעצוטערט. ס'האָט איהם אויפֿגעוועקט פֿון בערוישונג א וויימאָג, אַ מורא'דיגער, ווילדער ווייטמאָג. ער האָט שווער געאַמעמט, האָט געלעקט ס'גראַז, ער האָט געפֿיהלט אַברענענדיגע דורשט, ס'האָט איהם אַרומגענומען אַ פֿינסטערע שרעק און ער האָט געפֿיהלט אַ שרעקליכע בענגשאַפֿט...

ניגער קענען זיי פֿון דאנען קאנטראלירען די דאָליע, וועלכע די „פועלי ציון“ שפּיעלען דאָרט אין דעם סמרייק. אויף די פֿראַגע אַלזאָ וואָס טהוען זיי? מווען מיר ענטפֿערן: „זיי זינען ציוניסטישע אַרבייטער ליעדער און שטרעבען צו שפּרענגען סאָציאַליסטישע פֿערוואַלטונגען“; די ערשטע טהעטיגקייט איז נאָנץ פּאָעטיש, די צווייטע אַ ביסעל ווייניגער...

נור ציטירענדיג דעם ציוניסטישען קריטיקער האַלטען מיר פֿאַר אונזער חוב צו בעמערקען, אַז מיר ציטירען איהם נור כדי צו ווייזען... ווי צוויי גנבים קריגענען זיך... ווייל מיר ווייסען נאָנץ גוט איבער וואָס דאָ האַנדעלט זיך. די ציוניסטען האָבען בעשאַפֿען די רעקלאַמע, די „פועלי ציון“; קומען אָבער די פֿיהרער פֿון דער רעקלאַמע און קוקען זיי אַרײַן אין טעפּעל, מאַכען אַ גערודער אויף די קאָנפֿערענצען, נאָר דיר אַן עסס „א ו א“ רעקלאַמע ווילען מיר נישט! — זאָגט מיט פֿערדרוס, ה. בינענשטאָק, עס איז אַ צו טייערע רעקלאַמע.

און דעריבער איז פֿאַר אונז וויכטיג די פֿראַגע מיט וועמען זיי לעבען. ווען מיר וואַלטען מער פֿון די „פועלי ציון“ ניט געוואוסט, נור אז זיי געהערען צו איין פּאַרטיי מיט די איבריגע ציוניסטען, וואָלט גענוג געווען צו בער־שליסען וואָס זיי זיינען. שטעלט אייך אַלזאָ פֿאַר: אַן „אַרבייטער אַרנאָני-זאַציע“ געהער צו דער זעלבער פּאַרטיי, וואָס דער לעמבערגער, ווסקודי און מאַג-בלאַט, וועלכע זיינען עכט בורזשואַזע צייטונגען, וועלכע זאָגען עס אָפֿען וועלכע זיינען שוין פֿיל מאל אַרױסגעטראָגען געווען אַרבייטער סמרייקען, וועלכע — ווי דער „מאַנבלאַט“ — מאַכען נאָליציאָנער וואַהלען און העל-פֿען זאָגן דורכגעהען אַנטיסעמיטישע קאנדידאטען: שטעלט אייך פֿאַר, אַז „אַרבייטער רעפּרעזענטאַנטען“ זיצען אויף איין אסיפה, וועמעס פּאַרטיצענ-דער און גלייכצייטיג דער פֿיהרער פֿון אַלע נאָליציאָנער ציוניסטען, אַדאַלף שטאַנד זאָגט: פועלי ציון: ציון — גערן; פועלי — געהט אונז נישט אָן; שטעלט אייך פֿאַר אַן „אַרבייטער צייטונג“, וועלכע שאַרעט זיך צו בעקומען שטימע פֿון דער זעלבער קוועלע — פֿון ציוניסטישען פרעספּאָנד — פֿון וואָנען עס בעקומען בורזשואַזע צייטונגען, פֿון אַ קוועלע, איבער וועלכע נור די בורזשואַזיע אַלס די מערהייט אין דער פּאַרטיי האָט צו שאַפֿען — שטעלט אייך דאָס אַלעס פֿאַר, וועט איהר וויסען וואָס די „פועלי ציון“ זענען, נאָמירליך ריידען מיר דאָ נור פֿון די פֿערפֿיהרע אַרבייטער, וועמעס נאָנצער אומגליק איז, וואָס זיי זענען בלינד, וואָס זיי פֿערשטעהן נישט זייערע אייגענע קלאַסען אינטערעסען; מיר רעדען דאָ פֿון די עמליכע רעדעליפֿהרער, די בעשאַפֿער פֿון דער „ציונים טישער רעקלאַמע“. עס איז צייט, די ציוניסטישע אַרבייטער זאָלען פֿאַרשטעהען, אַז אויף דעם שותפות מיט דער בורזשואַזיע, מיט די בעל־הבתים ווערען זיי

טראציעס מיט דער הילף פֿון פֿערשיעדענע „אונאָבהענגיגע“, וועלכע האָבען זיך רעקרוטירט פֿון די ערנסטע געזעלשאַפֿטליכע עלעמענטען און פֿאַר אַלעס סטראשען מיט ממירות זענען געווען און זענען עד היום די בעסטע מיטעל, וואָס די רוסישע „פועלי ציון“ האָבען בענוצט. דער שרייבער פֿון די ציילען האָט זאָגן אויף זיין הויט אָבערפֿיהלט דעם ערפֿאָלג פֿון דעם צווייטען מיטעל. אין אַקטועלער שטאַדט, וואו די יודישע סאָציאַליסטישע האָבען אַפֿט געפֿיהרט דיסקוסיאָנען מיט די ציוניסטישע דעמאָקראַטען, האָבען די הויפט דיסקוסיאָנ-טען פֿון די ציוניסטישע גענערע, אונטער וועלכער עס איז אויך געווען דער בעריהמטער זשאַרנאַנישער שרייבער און פּאָעט פֿלאָ, בעקומען אַלאָנאַנימען בריעף, אז ווען זיי וועלען ניט אויסהערען צו דיסקוסירען מיט די ציוניסטען, וועט מען זייערע געהען איבערשיקען אין זשאַנדארמסקע אופראוולעניע. אין עמליכע וואַכען אַרום זענען זיי שוין אַלע געווען אונגעפֿעהרליך...

שטייט, זעה איך פֿאַר אַ וואַרוואַרף, די „פועלי ציון“ האָבען דאָך אין סטאַניסלאָו דורכגעפֿיהרט אַ סמרייק פֿון האַנדעלסגעהילפֿע און זיי קלויבען זאָגן געלד אויף אַ סמרייק אין גראַדנא. דערצו געה איך טאָקע איבער, יעדער אויסגעקלעהרטער גענאָסע ווייס, אַז ערשטענס, דער סמרייק איז איינער, און ניט גרעסער, פֿון די מיטלען, וואָס דער אַרבייטער בענוצט אין זיין קאמפֿף מיט די קאָפיטאַליסטען; אַז דער סמרייק צב. אום אַ בעסערע לאַגע איז נור איין רינג אין דער קייט פֿון דעם קאמפֿף, וואָס דער אַרבייטער פֿיהרט מיט דעם קאפיטאַליסטישען אַרדנונג. אַנאָוויזען אויף'ן סמרייק איבער געוויסע, אָפֿטמאָל קליינע, פֿאַרערוונגען אַלס דעם אַון ת פֿון זיין טהעטיגקייט הייסט פֿערמאָכען די אויגען מיט נור אויף דעם ענדע ציעל פֿון דער נאָנצער אַר-בייטער בעוועגונג, נור זאָגן אויף די געכטע ציעלען. צווייטענס, מיר ווייסען שוין פֿון לאַנג, אַז ניט נור סאָציאַליסטישען פֿיהרען אָן סמרייקען, איבערהויפּט, ווען עס סמרייקט אַ פֿינסטערע מאַסע אויף דער פּראָווינץ. מיר האָבען שוין זאָגן געזעהען און זעהען עד היום סמרייקען, וועלכע עס רופֿען אַרויס די גרעסטע שונאים פֿון דעם אַרבייטערס פּאָליטישע בעפֿרייאַונג, ווי עס האָט גע-טהון מיט צוויי יאָהר צוריק דער אנגעט פֿון דער רוסישער רעוויזונג זוכאטאוו. עס זענען דאָ דעמאָנאָנישע סמרייקען, און אזא דעמאָנאָנישער סמרייק איז געווען דער סמרייק אין סטאַניסלאָו. מיר ווילען דערמיט נישט זאָגען, אַז די פֿאַרערוונגען פֿון די סטאַניסלאָו האַנדעלסגעהילפֿע זיינען נישט געווען קיין גערעכטע, מיר ווילען נור דערמיט זאָגען, אַז די פֿיהרער פֿון די „פועלי ציון“ האָבען דעם סמרייק אַרױסגערופֿען צוליב דעמאָנאָנישע ציעלען, ווענען גראַדנא וויל איך שוין בעסער נישט רעדען, ווייל פֿיל פֿון דעם „יודישען אַרבייטערס“ לעזער ווייסען געוויס נישט, וואו גראַדנא געפֿינט זיך און נאָך וויי-

עס האָבען איהם נאָר בעזוכט די מען; עס זענען געקומען די ראָוענאַלדענע בערויטע מיט הימף שטראַהלען, וואָס האָבען איהם געלעקט מיט הייסע צינגען אין זיין געראַניטע זייט; ס'זענען אויך געקומען טרויעריגע קאלטע, וואָס נאָך זיי האָט גענאָסען אַלאָנער רענען; עס זענען געקומען בעמריבטע און פֿערביטעטע מען און האָבען פֿיל געמאַכט די סטייגע מיט געוויין — און יעדער האָט לאַג געקוקט אין זיינע אויגען — און יעדער איז אוועק שטיל, אַזוי ווי מיט מורא. סאָקאַל האָט נאָר מורא געהאַט פֿאַר די נאָכט.

די יוני נעכט, קורצע און זעלכע רישנע זעלכע שטילע, אַזוי פֿיל מיט סודות און שרעק.

אין אַזעלכע נעכט האָט ער געמיינט, אַז ער שטאַרבט. ער איז משוגע געוואָרען פֿאַר שרעק, האָט זיך אָפּגעריסען פֿון די קייט, האָט געשטערט מיט די קאָפּטעס אָן דער וואַנד, האָט געוואַלט אַנטלויפֿען, אַנטלויפֿען...

אין אַ געוויסען טאָג, נאָכמיטאָג איז ער אַרױפֿגעשפּרינגען, האָט לאַנג געקוקט אויף דעם שטאַלען שטרייף פֿון דער וואַנד, וואָס האָט געשיינט דורך די שפּאַרעס פֿון דער וואַנד, עס בעפֿאַלט איהם אַ ווייטאָג, וואָס אַמאָל גרעסער, עס בעווייזען זיך אין זיינע גרויסע אויגען טרערען... און הייבט אָן צו הירושען לאַנג, האַרצ-יאָמערדיג...

קיין שטימע ענטפֿערט איהם נישט אין די מיינע שטילקייט פֿון דעם הייסען טאָג.

שוואַלבען זענען פֿערביי געפֿלוינען מיט זייער שטורען... האָבען זיך געזוכט גיטאָרעס, האָבען זיך אַנטהאַנגען און דער וואַנד אין האָבען יעדעס מאָל פֿערשטעלט די לאַנגע פּאַסען ליכט, ווי סאָקאַל'ן אויף להבעים.

און פֿון די ווייטע לאַנגקעס, האָט געציטערט אַ שאַרפֿער שמערצליכער קלאַנג פֿון די קאָסעס.

און פֿון די פֿעלדער, דער ים פֿון חבואה, דער ים פֿון בלומען האָט געשווימען אַ שיינע העלקייט, בלויס דאָ אַרום איהם איז. געלענען אזא מיינע שטילקייט...

פועליעטאָן

0000

וולאדיסלאוו רעהמאנט.

צווישען טאג און נאכט.

סאָקאַל איז געלענען גוסטענדיג.

פֿיל, פֿיל טעג איז ער שוין אַזוי געלענען.

ער איז קראַנק געוואָרען, האָט מען איהם אַרויס געוואָרפֿען ווי אַ אומניצ-ליכע זאָך.

גוטע מענטשן האָבען איהם נישט געהייסען מיינען, ווייל ער האָט געהאַט אַ שיינע פֿעל.

גוטע מענטשן האָבען איהם ערלויבט צו פֿגורן, פּאַמעלאַך אין איינזאַמקייט און פֿערנעסענהייט.

גוטע מענטשן האָבען איהם מיט די פֿיס געבריקעט, אום איהם צו דערמאָנען, אַז ער גוסטעט צו לאַנג, דערנאָך האָט זיך מיט איהם קיינער נישט בעשעפֿטיגט.

צייטגענויז האָבען איהם די יענער הינד בעזוכט, מיט וועלכע ער האָט זיך אַמאָל שטאַרק געאַנט.

אָבער הינד האָבען געמיינט נשמות און איבער דעם אויף יעדען קיל פֿון זייערע בעלי בתים זענען זיי פֿון איהם אַנטלאָפֿען — געבליבען איז נאָר לענגער לאַסא, אַן אלטער און בלינדער שפּיר הינד, אַן אַלטער חבר זינער, אָבער ער האָט נור געדורשימט אונטער דער רינג, ווייל ס'האָט איהם געלאַנגווייליגט דאָס קראַנקע פֿערד און ס'האָט איהם געשראַקען זיינע גרויסע ארענען וואָס זענען גע-שווימען און טרערען, איינען וואָס האָבען געבעטען רעמונג, איינען טרויעריגע... סאָקאַל איז געבליבען אַליין.

בראניק

פאָרנאָמע פֿון בית הוללות. דאָס וואָס האָט מיט עטליכע טעג צוריק פאסירט אין וואַרשאַ איז — פֿאַר אונז יודען — פֿעלייכט איינע פֿון די אינטערסאַנטסטע ערשײַנונגען אין די לעצטע טעג. פֿון וואַרשאַ קומען אָן זייט עטליכע טעג שמועות, אז אַ מאַסע יודען, בעוואָפֿנט אין מעסער, דרענגער און רעוואָלוציערען, פֿאלען אָן כּסדר אויף די שענדליכע הייזער, צוברעכען און מאַכען אַ תּל פֿון אַלעס, וואָס דאָרט איז דאָ און שלאָגען און טויטען וואָגאר די בעל-הבתים. עס איז פֿאַר געקומען גלויכצייטיג אין פֿערשידענע געגענדער פֿון שטאָדט, מעהרסטענס הוייל וואָגאר אין די קריסטליכע געגנט-דען, וואו די יודישע שענדליכע הייזער זענען דאָ אַס מעהרסטען. די פֿאַליציי האָט כּמעט ווי גאָר נישט געשטערט, אָדער זי פֿלעגט קומען נאָך דער צייט. די פֿערניכטונג טון העכער 100 וואוינונגען איז צוגעגאַנגען געלאָסען, רוהיג, בישוב הדעת; פֿיעל פֿון די אומגליק-ליכע מערדלעך זענען פֿערוואונדעט געוואָרען. ערשט אין דער לעצטער מינוט, ווען די קריסטען האָבען גענומען „צוהעלפֿען“ האָט זיך די פֿאַליציי אַריינגעטישט און האָט ערקלעהרט אין וואַרשאַ אַ קריגע-שטאַנד מיט באַלדיגע געריכטען. עס איז אונסגעלייך דער-ווייל גענוי צו ערקלעהרען די ריכטיגע אורזאַכען פֿון דער זעלטענער ערשײַנונג, ווייל די יודישע צייטונגען, וואָס וואָלטען אונז געקענט אַס מעהרסטען וועגען דעם דער-צעהלען, האָבען נאָך דאָס וואָרט נישט גענומען אין דער פֿראַגע. איין זאך קען מען שוין זיכער זאָגען, אז עס איז געווען גוט אָרגאַניזירט, און אז די גאַנצע אַקציע האָט געהאַט אַנאָידעאלען ציעל: צו בעפֿרייען די געזעלשאַפֿט פֿון די בלוטזייגער. צו דער אידעאל איז ביז דער לעצטער מינוט געבליבען דער לייטהאַמיוו און ווי ווייט זיי האָבען גע-האַט רעכט — וועלען מיר אין גיכע געוואהר ווערען.

דער זײַנע פֿון די דעמאָקראַטיען ביי די וואַהלען אין שטאָדט-ראַטא. פֿרייטאָג, דעם 26-טען מאי זענען פֿאַרגעקומען די וואַהלען פֿון דער קאָלאָ אינטעליגענץ, די איינציגע גרופֿע (אויסער דעם קליינעם האַנדעל) וואָס וואַהלט אויס לויט איהרע פֿאַ-ליטישע און געזעלשאַפֿטליכע איבער-ציינונגען. און דאָרט האָבען מאַכען די דעמאָקראַטיען געווענט. אויף צוועלף מאַנדאַטען האָבען זיי בעקומען זייערע, צוויי זיינען געווען גע-מיינזאַמע און קיים דריי קאָנסערוואַטישען זענען דורך און דאָס גור אַ דאַנק דער שווע-רער ארכיט פֿון די וואַהלען-היענעס. דעם קאָנדידאַט פֿון אונזער פֿאַרטיי געט, דיר מאַרקע, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס די דעמאָקראַטישע פֿאַרטיי האָט איהם נישט גע-וואָלט אַרויפֿנעמען אויף איהר ליסטע, האָבען נור געפֿעהלט 10 שטימען. ער זאָג גלייך אַריין אין שטאָדט-ראַטא. ער האָט בעקומען 1048 שטימען און וועט וואַהרשטינליך נאָך אין דער קאָדענץ אַריין אין שטאָדט-ראַטא.

די וואַהלען האָבען נאָך אַמאָל בעוויזען, אז עהרליכע וואַהלען הייסען: די פֿער-ניכטונג פֿון די קאָנסערוואַטישען. פֿאַר אונז יודען איז אויך דאָס וויכטיג, אז די אַנטיסעמיטישע ליסטע האָט בעקומען אַ לעכערליך קליינע צאָהל שטימען.

באַראָן אַלפֿאַנז ראָטשילד איז געשטאַרבֿען. אין פֿאַרוי איז געשטאַרבֿען דער שעה פֿון דער פֿאַרווער פֿירמע ראָטשילד. ער איז געווען אַ זון פֿון יאַמסע ראָטשילד, וואָס האָט די פֿירמע פֿערלייגט. זיין פֿערמעגען מאַכט אויס העכער אַ מיליאָר פֿראַנק. ער איז געווען אַ מלח פֿון אַ גרויסער מהייל אויוראָפּאישע מלוכות, ספּעציעל פֿון דער רוסישער. אויסער דעם האָט ער געהאַט פֿיעל געשעפֿטען, פֿון וועלכע ער פֿלעגט ציהען אונגעהויערע

פֿערדיענסטען. דערביי איז ער געווען נאַטירליך אַ „פֿילאַנטראָפֿ“, האָט זיך „בעשעפֿטיגט“ מיט קאָלאָניאַליז אין פֿאַלעסטינאַ און ז. ו. קיין צוגרויסער אידעאָליסט איז ער אָבער נישט געווען, וואָס צייגט אַס בעסטען זיין אונגעהויער גרויסער פֿאַרשטענד און די בעדינג-גונגען אין זיינע נאַפֿטען-גריבער וואָגאר ביי אונז אין גאַליציען.

אַ דרוק פֿעהלער. האָט זיך אַריינגעקאָפּט אין בריעף פֿון גענ. זיענמאַן אין פֿאַריגען נומער. אַנשטאַט: „איש יאָגאר 1900 אין לעמבערג“, דאַרף זיין: „איש יוני 1900 אין לעמבערג“.

די סעפֿאַראַטיסטען געלייגט נישט. טראָץ דעם גרויסען ליאַרם וואָס זיי האָבען אָנגעמאַכט און טראָץ דער גרויסער סימפּאַטיע, מיט וועלכער זיי האָבען זיך בענגענעט ביי די ציוניסטען און... אַנטיסעמיטען, געהט עס זיי, ווי מען זאָגט, מיט די פּוטער אַראָפּ. אין פּשעמישל, וואו עס האָט געזאָלט זיין דער „קאַנגרעס“ איז נישט געבליבען קיין סע-פֿאַראַטיסט אויף אַ רפּואה. דאָס זעלבע האָט זיי געטראָפֿען איצט אין טאַרנאָו, האָטש זיי האָבען די שטאָדט אַזוי נישט „בעאַרבייט“.

דעם שבת איז קיין טאַרנאָו געקומען גענ. הורוויטץ פֿון קראָקיי און האָט גע-האַלטען אַ פֿאַרטראָג איבער דער יודען פֿראַגע. עס זענען איהם גלייך נאָכגעפֿאָהרען פֿון קראָקיי עטליכע סעפֿאַראַטיסטישע פֿיהרער. נור ווי גרויס איז געווען זייער ערשטונגען, ווען זיי האָבען דערוועהן אויף דער פֿערזאַמלונג, אז זיי שטעהען אַבסאָלוט אליין. צו זאַמען מיט די טאַרנאָווער סעפֿאַראַטיסטען האָבען זיי געזעהלט 12 מאָן. מען האָט זיי געלאָזען בלייבען אין זאָל, דערמאָנהענדיג אָבער גלויכצייטיג, אז לעתיד האָבען זיי דאָרטען נישט וואָס צו מהלן, ווייל דער אַרבייטער פֿעראיין איז נישט קיין אַכסניאַ, וואו יעדער אַרץ מיט'ן סעקעלע אונטער'ן אָרעם זאל קענען קומען.

כּלל זענען די קראָקיער סעפֿאַראַטיסטען אַוועק געפֿאָהרען פֿון טאַרנאָו מיט דער מיינונג, אז אין טאַרנאָו איז דעם גרונט פֿאַר'ן סעפֿאַראַטיזםס זעהר נישט קיין גינסטיגער.

פֿון פראוויניץ

די ארכייטער בעוועגונג אין סמריא!

זייט אַ פֿאַר וואָכען איז אין סמריא אַ גרויסע בעוועגונג צו שעה די אַרבייטער. עס הייבען זיך אָן, די אלע וואָס זענען ביז אַצינד געשלאָסען, פֿון איהרעם טיעפֿען שלאָף אויפֿצוואַקען, יעדער הייבט זיך אָן די אויגען אויסצוואוישען, יעדער פֿרעגט זיך אליין די שאלה: וואס איז עפּים, די וונן איז שוין אַזוי הויך און מיר שלאָפען נאָך? ניין! עס איז אַ יגד נישט מעהר די צייט צו שלאָפען, אין די צייט ווען אלעס איז שוין אין בעוועגונג, און אַצינד ווען אלעס אַרבייטעט און שאַפֿט עפּים פֿאַר'ן ס'זעלעמאַריאַ וואָלען מיר שלאָפען? ניין! דאס קען נישט אַזוי זיין און ער דאַרף אויך נישט זיין. און מיט יעדען מאָן קומען צו מעהר אַרבייטער צו די אָרגאַניזאַציעס. איבערהויפּט איז עס ביי מישלערנעהילפֿען, וועלכע האבען זיך צום מייסטען

סאַקאַל האָט געציטערט מיט די לעצטע כחות, האָט געקערעכצט, האָט גע-ביסען די ערד, האָט געהירושעט ווילד און דאָס געשטאַלט איז געווען וואָס אַמאָל געהנטער, געהנטער.

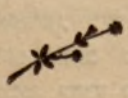
פֿון דער ווייטענס האָט זיך געהערט אַ שטימע פֿון אַ הונד, דאָס איז לאַפּאַ נעקימען צו לויפֿען צוויין פֿריינד, אָבער סאַקאַל האָט איהם שוין נישט דערקענט.

דער הונד האָט איהם געלעקט, געסאַרפֿעט, געבילט, דערנאָך ווי ער וואָלט וועלען רופֿען מענטשן, איז ער אַרויס געלאָפֿען אויף די לאַנקעס, האָט צוריק גע-קערט, האָט געדראַפֿט די ערד און האָט געבילט נאָך רעמונג.

אין סאַקאַל האָט זיך איבערגעדערהט אויף איין זייט און האָט געענדיגט.

די גראָזען האָבען שטיל אַריינגעקוקט אין זיינע אָפֿענע אויגען, די ביימער האָבען זיך דערנעהנטערט און אויסגעצויגען די שאַרפע לאַנגע צווייגע, די לאַנקע האָט בייז גערייט, די פֿיינעל זענען פֿערשטימט געוואָרען, דאָס וואָס איז שטיל געבליבען, מווענדער ווערע זענען נעקראָכען צו איהם: די גאַנצע לעבענדיגע, טראַומפֿירענדע נאַטור, האָט זיך איינגעקוקט מיט אויגען פֿון שטערן — כּללים דער קלאַנג איז געווען וואָס אַמאָל דימליכער, דאָס קראַקען פֿון די וואַנעס וואָס אַמאָל מוראדיגער, און דאָס געשטאַלט וואָס אַמאָל געהנטער, געהנטער.

דער הונד האָט דעם ווידיל איינגעצויגען פֿאַר שרעק, האָט זיך ווילד צו שרינען און האָט אָנגעהויבען וויהען לאַנג שרעקליך, פֿערצווייפֿעלט. איבערזעצט מ. פֿ. אַ קאַפּ.

דערנאָך האָט איהם פֿערשטעלט דעם וועג אַ טיך, ער האָט שוין נישט געהאַט קיין קרעפֿטען, ר'האַט זיך אַנדער געלייגט אויפֿן ברעג אין האָט פֿערנעמען אַן אַלעס.

ער האט זיך שוין אַפּילו נישט געוועררט פֿון פֿליגען, ער איז שוין נישט אנטלאָפֿען, האָט זיך שוין נישט געריסען, כּללים אַנדער געלייגט דעם קאַפּאָ און האט שטיל געוויינט פֿון וויימאנ.

די זון איז אונטערגעגאנגען, אַנדערער שווערער וואַלקען האט זיך לאַנגזאַם איבערצויגען, ער איז געקומען פֿון די וועלדער, האָט געלייגט אונטער די קרוש-אָ קעס, איז געקראַכען צווישען די תּבואה, האָט פֿערשפּרייט איבער די לאַנקעס אַוויילנאָמע פֿלאַכטע פֿון געבעל.

עס האָט געהערשט אַ טויטע שטילקייט פֿון אַ זומעראַבענד, אַ שטילקייט פֿיעל מיט גרלייכקייט פֿון אונטערדריקטע קרעכצען פֿערשטיקטע נעשרייען, קאַמפֿף און מאָרד אין דער נאַטור.

סאַקאַל האָט זיך פֿלוצלינג אַנדערענוואָרפֿען פֿערצווייפֿעלט, ער איז גע-פֿאַלען אויף די פֿערטערשטע פֿיס און מיט ברייט געפֿענטע אויגען האָט ער גע-קוקט אין די פֿינסטערניש אַריין; דאָרט ערגעץ ווייט טיעף אין דער דונקעלהייט, האָבען מאַרשירט מוראדיגע געשטאַלטען פֿון טויט; — לייכטערניש מיט אַ ווייטען סקעלעם פֿון אַ גרייסעם פֿערד — דער סקעלעם האָט זיך אַרויסגעבויגען פֿון די דונקעלהייט; מען האָט געהערט די טויבע קלאַנגען און ער איז פֿערשווינדען געוואָרען אויף אַ ווילע אין האָט זיך וויעדער בעוויסען, וואָס אַמאָל געהנטער און צווישען ווייטע ריפֿען האָבען מווענדער וואַנעס געקנילט זיך מיט אַוילד געשריי און האָבען אַרויס געשטעקט זייערע שאַרפֿע שטאַלען און אַרף דעם נאָ-קעמען לאַנגען שייטעל איז געוועסען אַנדערס ראב, זי האָט זיך געשאַקעלט און האָט גערשט מיט איהרע שוואַרצע פֿלינגעל און האָט געקראַקעט ביים נביאות.

אוינען דריקען אויס ווער הערצליכע פֿרייד. צו דערמאָהנט עס נישט אין נאָנצע די ווענער אַנטיסעמיטען?

די פאגראמען אין רוסלאנד.

דער פאגראם אין וויטאמיר. צום פֿריינד שרייבט מען פֿון זשיטאמיר: די נאָנצע יודישע בעפֿעלקערונג נעהט נאָך אלץ אַרום אָהן א קאָפּ. נישט קוקענדיג דערויף וואס מען האט אומגעביטען דעם יאָהר־יוד, וועלכער האט היינט בעראַפֿט זיין, דאך איז די יודישע בעפֿעלקערונג אין איין שרעק, מען האט עס מורא פֿאַר דעם טאג. די אַרבייטער האבען בעשלאסען היינטיגען ערשטען מאי נישט צו מאכען קיין שום יום־טוב.

זונטאג. דעם 1-טען מאי, ווענען געקומען די אַדוואקאטען: ל. קוסערניק, וו. וואַקאַר און גאַלאוויטשינער פֿון קיעוו. פֿאַר דער טהור, וואס פֿיהרט צו זיי אין צימער אַרײַן, ויצען יודען, אלע אבגעריסענע. דער פאגראם איז שטארק קענטיג אויף זיי. איינער א יוד, א יאָהר 38, ווייזט אָן אויפֿ'ן פֿירזשאַקל — „אַט דאס — זאגט ער — איז מיר פֿערבליבען, בין זיך געווען א בעל־הבית לייטען־גלייך, און א צונד? וועה איז מיר! פֿון אלץ, אפילו פֿון די פסח־דיגע כלים האט מען א תל געמאכט. — מילא — האַפּט אונזער א צווייטער יוד, מיט א שבת־דינער קאפּאַטע — מילא, עס טרעפֿט זיך אַנאומנליך, זאָל זיך מיר דאכטען א שרפה. טאָ וואָס זשע קאן מען טהון? דא איז אבער דאס אומנליך, וואס מען קאן אויף ווייטער אויך נאר נישט טהון. אויפֿ'ן דאָרף האב איך מורא צו געהן, און מיט וואס וועל איך געהן? צו פֿערקויפֿען עפֿיס, אדער פֿערמישונגען אין לאַמבארד, צו ערניץ־וואו, איז נישט וואס.“

— ביי ה' נומעסמאניען טיילט מען ברויט! האט זיך דערהערט אי שטאדט און איבער 200 מענשען האבען בעלאגערט נומעסמאנ'ס שטוב, יעדער האט אויסגעשמעקט די האנד און געבעטען ברויט! — „סיר נישט א שטיקעל!“ מיר האט איהר נאך נישט געגעבען!“ — „וואו מיר? — בעט זיך א יודענע — איך האב דאך פֿיצעלעך קינדער — עולם הבא וועט איהר האבען!“

נישט די פֿוידעט אויף חבויים, נישט די לעבעדיגע ברויט!

און אַט די פֿערצווייגלונג, דאס אַראבלאזען די הענד אין א מינוט, ווען מען דארף אַרבייטען מיט אלע כחות איז דער גרויליכסטער, אבער ליידער נאטירליכער, ערפֿאַלג פֿון די פאגראמען.

ער האט זיך אַרײַנגעשטרעקט... עמיץ האָט איהם געגלייט... האָט אַנ געהרעכען אונטערזיגן צו דריקען מיט די פֿיס... ריהאַט געמינט אַז ער לויפֿט... אַז ער איז אין פֿעלד... האָט זיך אַיינגעהאַכט הינד שפּילעלע... ווער ווייס וואָס עס בעדייט... ריהרט פֿון אַרסט... לויפֿט שוין... ציהט זיך אויס ווי א סטרוינע... שטעקט צו דעם בויך צו דער ערד... נישט קיין פאדקע, נישט קיין גרוב פֿער־האַלט איהם... ווייטער... געשיקטער... פֿלינקער... דעפֿיהלט אַ וויימאָג און ווייט... ער נעמט צונויף אַלע כחות... הידזשעט שטיל — דער וויימאָג האָט איהם אָנגעכאַפּט אַזוי שרעקליך, אַז ער איז ווילד אויפֿגעשפּרינגען און איז געשטאַנען אויף די פֿיס.

די וואָנעס ווענען מיט געשריי אַנטלאָפֿען.

ער האָט שוין גאָר נישט דערקענט, האָט גאָר נישט פֿערשטאַנען, האָט בלוים געקוקט מיט שרעק, ווי אַלעס שאַקעלט זיך, ריהרט זיך און פֿאַלט איין... די לאַנקע איז צו איהם געלאָפֿען ניד, ניד... ער איז אָפּגעשפּרינגען אַ פאַרן טריט, אָבער דא איז אויפֿסניי די חבואה פאַר איהם געלאָפֿען... זי איז אַיינגעפֿאַלען, האָט זיך אויפֿגעהרעכט ווידער און איז געגאנגען, זי איז אַלס, געגאנגען מיט אַ טויבען געשריי...

ער איז אַנטלאָפֿען פֿאַר זיך... אַ וואַלד איז געשטאַנען פֿאַר איהם, אנדריסער, שווארצער, מוראדינער וואַלד, ער איז פֿערשווינדען געוואָרען, האט זיך געניינט פאמעליך, שרעקענדיג... נאך איין מינוט און אַלעס וועט אויף איהם שפּירצען אַ צושטעטערן איהם.

עס איז איהם בעפֿאַלען אַ משוגעת, ער איז אַנטלאָפֿען אויף די לאַנקעס, וויל ער האָט דערהערט מענשליכע קולות, ער איז געלאָפֿען צו זיי, וואָס אַ מאָל פאמעליכער, וויל ער איז אַרײַן אין זומפֿען, וויל ס'האָט איהם פֿערשטעלט דעם ווען טיפֿע גריבער, וויל ס'האָט איהם געשראָקען די פֿעראַסטע, פֿערפֿולטע וואָס סערן, פֿול מיט בלאָטע און זשאַבעס, וועלכע האבען געקוואַקעט אַזוי טויב, אַזוי טריב...

ווינער שטאַדט־ראַטה, וועלכער בעשטעהט, ווי מיר ווייסען, כמעט אין נאָנצען פֿון אַנטיסעמיטען, זיך בעשעפֿטיגט מיט דער פֿראַגע פֿון שחיטה. אַ פֿערמער, וואָס ווייסט נישט מיט וועמען ער האָט דאָ צו טהון וואָלט געוויס געמינט, אַז דאָ האָט זיך געהאַנדעלט אום די פֿראַגע, צו דער רעליגיעזער געזעץ שטעהט נישט אין גענענאָטען מיט דער קולטורעלער עטהיק, וועלכע פֿאָדערט מענשליכע בעהאַנדלונג אין דעם שלאַכט־פֿיה. אין דער אמת'ן אָבער איז דאָס רחמנות צו די קעלכער געווען גור אַ געוועהנליכע אויסרעדעניש צו ראָקושטען די אירען, דער בעסטער בעווייז איז, אַז ווען די איזראַעליטישע געמיינדע פֿון ווען האָט אַרײַנגעשיקט אַ בעריכט, וועלכער ווייזט אויס, אַז 120 פֿראַפּעסאַרען פֿון אַניווערסיטעטען מיט דעם וועלט בעריהמען ווירכאַוו אָן דער שפּיצע האָבען געפֿונען, אַז שחיטה איז דער מענשליכסטער אופן פֿון שלאַכטען; אַז 260 טהירערצטע און אַ נאָנצע רייהע פֿון שלאַכטער־קאַמפּאַניעס האָבען זיך אויס־געשפּראָכען אין דעם זיין, — האָט מען דעם בעריכט וואָנאַר נישט בע טראַכט.

דאָס איז איין פֿאַקט, וואָס צייגט, ווי ווילד די קריסטליכע שוואַרצע באַנדע איז, גור לאַמיר זיך נישט שעמען און בריינגען אַ צווייטען משל: פֿון אונזער שוואַרצער באַנדע. אין לונדון איז דאָ אַ „פֿאַלקס־הויז“, דאָס איז אַ הויז וואו די סאָציאַליסטישע אַרבייטער קומען נאָך דער שווערער אַרבייט הערען אַ גוט וואָרט און לעזען אַ צייטונג. דאָס הויז שטעהט ווי אַ ביין אין האַלד'די יודישע פֿרומע... מייסטער. זיי וואָלטען עס וועלען אַראָבשלינגען. זיי טהוען אַלץ אויך וואָס זיי קענען, אבי צו דאָקומעטען די „כל־בויניקעס“, זיי האָבען אָבער נישט קיין שטאַדט־ראַטה, בענוטצען זיי אַנאיינפֿאַכערען מיטעל: זיי פֿאַלען אָן אויף דאָס הויז ווען זיי קענען גור. יו"כ איז אַ גרויסער עולם פֿרומע יודען מיט פֿרויען און קינדער בעפֿאַלען דאָס הויז און צובראַכען אַלעס וואָס איז דאָרט געווען. מען האָט געמוזט נומען פֿאַליצי אַיידער מען האָט דעם פֿאַר גאַנטישען עולם אָנגעהאַלטען. איצט דעם ערשטען מאי האָט זיך עס איבער־גע־הוּרַט. דאָס הויז איז געווען לעער, וויל אַלע אַרבייטער וויינען אַוועק אויף דער דעמאָנסטראַציע, עס האָט זיך גלייך צונויפֿגעקליבען אַ פֿאַנאַטישער עולם און האָט חרוב געמאַכט דאָס „פֿאַלקס־הויז“. די לאַנדאָנער „נייע צייט“ שרייבט עס אַזוי אַרום: יעדער עולם פֿעהר־האַלט זיך גענען דינען הויז מיט אַנאייסנע־שפּראַכענעם האָט, וועלכען זיי דענקען גאָר נישט צו בעהאַלטען. דינער האָט ווערט אַלץ גרעסער; אַ מאָמענט שפּעטער און אויף דינען הויז פֿליהט אַ האָר געל שטיינער, וועלכע אַ הונדערט קינדער וואַרפֿט מיט אַ בעסטיבענדען געשריי. ערוואַקסענע מענער שטעהען פֿון דער ווייטען, קריצען מיט די צעהן און פֿער־מעסטען זיך מיט די פֿויסטען, ווייכער מיט צולאָוענע האָר מיט בליצענדע

ער איז געגאנגען איבער'ן פֿעלד וואָס אַ מאָל שווערער, פאמעליכער, שלעפֿעריגער — דאָס גראָו האָט איהם פֿערמלאָנעטע די פֿיס און געצויגען די צווייגלעך האָבען איהם פֿערשפּאַרט דעם דורכגאנג, די ערד האָט אונטער איהם געווינקען, צייטגענויז האָט איהם די חבואה פֿערשטעלט די ליכט.

ווי אַרעמע בלינדע נשמה האָט געווינקען וואָס אַמאָל טיפֿעטער אין די פֿינ־סטערע, גרויליכע נאָכט פֿול מיט שרעק.

ער האט שוין גאָר נישט דערקענט, אַלס האָט איהם געריהרט, ער איז געגאנגען ווי אין אַ טומאן, פֿערבלענדט, מוראדיג פֿאַר'ן קלענסטען געריש.

ער האָט זיך ענדליך אַרײַנגעקריגען אויף די לאַנקעס און טויט טיטער איז ער געפֿאַלען געבען אַ וואַנד פֿון קאַרן, האָט אויסגעצויגען די פֿיס, דעם קאָפּף צוגעטוילעט צום גראָו. האָט אַרײַן געקוקט צום לערען היממעל און האָט יאָמער־ליך געוואָנען...

וואָנעס ווענען געפֿלויגען פֿון ביימער, געשפּרינגען איבער'ן גראָו און ווענען יואָס אַמאָל געווען געהנטער, געהנטער...

די זאָנען האָבען זיך אַריבער געבויגען איבער איהם און האָבען געקוקט מיט אַוועלכע דורכדרינגענדע אויגען... ער האָט געציטערט.

די וואָנעס ווענען געווען וואָס אַ מאָל געהנטער; זיי האָבען געקראַצט מיט די שטאַבלען אין דער ערד, זיי ווענען געקומען צו לויפֿען פֿון אַלע ווייטען, ווענען אונטערגעשפּרינגען מיט די לאַנגע געטעל גרייט צו רייסען, דאָ ווענען זיי געפֿלויגען איבער איהם מיט אַ שטילען געשריי אין אַזוי נידריג, אַז ער האָט געזעהן ווידער ווילדע, רוגיגע אויגען און די קרימע שטאַבלען האַלב געפֿענטע.

אָבער ער האָט נישט געקענט אַנטלויפֿען, ס'האָט איהם אָנגעהויבען צו שווינדלען אין די אויגען און האָט בעקומען אַשרעקליכע פֿיכערהייט.

ער האָט זיך אויפֿגעכאַפּט, ס'האָט איהם אויסגעוויזען, אַז ער האָט דער־פֿיהלט אַ מענשליכע האַנד אויף זיין האַלד... ער האָט אויסגעצויגען די צינג און געלעקט ווי עמיצ'ס אַ האַנד...

דער שערליצער פאליצייסטער שווער פערואונדעט. דער 24-טען מאי. 12 דעם זייער ביינאכט האט אויף דעם באלקאן פון דעם שמאדט-קלוב אנהאנגעקאמער געווארן פון א באמבע אין דעם פאליצייסטער שרעדער, וועלכער איז געקומען פון מעאטער. דער פאליצייסטער האט געקומען 24 וואונדען, פון זיי זענען 5 — שווערע. לייכט פערואונדעט זענען — דער קוטשער, דער לאקיי פון דעם קלוב און אויך אנדערע פער-זאנען. דער באלקאן איז צישעדינט. אין די ארומיגע הייזער זענען אויסגע-שלאנען די גענסמער.

ער האט עס עהרליך פארריינט פאר דעם ערשטען מאי, ווען ווילדע און דערצו שכורע זענען אויף זיין בעפעהל בעפאלען די דעמאנסטרי-רענדע יודישע גענאסען און האבען פיל פון זיי פערואונדעט. דעמאנסטרי-האבען דאן די יודישע גענאסען פון „בונד“, די באמבע האט געווארפן א גענאסען פון ס. ס. ס. אויף דעם בעפעהל פון דער פארטיי, ווי זי האט עס איהם אין אנהאנגענדיג גלייך נאך ערשטען מאי צוגעזאגט.

שבת דעם 27-טען מאי אין דער פריה האט די פאליציי אויס געפארשט א פערואונדעט פון יודישע גענאסען אין א וואלד נישט ווייט פון שמאדט. מיט דער הילף פון מיליטער האט זי די פערואונדעט ארומגערינגעלט און ארעסטירט עטליכע הונדערט גענאסען.

דער באקער נובערנאמאר ערמארדעט. דעם 24-טען מאי. 3 א זייער ביי טאג איז אין צענטער שמאדט באקער אויף וועליקאקאנאזשסקען פראס-פעקט געפאהרען דער באקער נובערנאמאר נאקאשירע. מען האט געווארפן א באמבע אין זיין קארעטע, דער נובערנאמאר איז דערהינטעט געווארען אויף טויט, אויך איז דערהינטעט געווארען אנאפציר, וואס איז געפאהרען מיט איהם, אין א קרעמער. דער קוטשער איז פערואונדעט. די קארעטע איז פון איין זייט אויסגעריסען, איין פערד איז פערואונדעט.

דער רוסישער העלד — נישט קוקענדיג אויף זיין גאטערישע פאמיליע — האט זיך אויסגעצייכענט ביי דער נישט לאנגער שחיטה פון די ארמעניער אין באק, וואו עס זענען אומגעקומען ביז 1000 ארמעניער. ער האט אר-גאנצירט די טאטארען, געגעבען זיי געוועהר און בעשיצט מיט מיליטער פאר די ארמענישע ארבייטער, וועלכע האבען געאייגלט זייערע ברודער צו הילף. נאך ערשט נישט לאנג האבען מיר געלעזען אין די רוסישע צייטונגען אנאפציר-נעם ברעף צו איהם אין וועלכעס מען ווייזט אויס, אז ער איז געווען דער שפיטער פון די מערדעריען. ער האט זיך געפונען בעליידיגט און האט געקלאנגט דעם שרייבער פארן געריכט. אבער צום מערסטן וועט ער שוין שטעהן אויף יענער וועלט...

אנהאנגענדיג צו פערנאנדערווארפען פראקלאמאציעס. דעם 8-טען מאי פארנאכט, כשעת אין דעם טאגנדיגער נאכטען (אין פעטערבורג) האט געשפאצירט א גרויסער עולם מענשען, האט זיך פון א זייטיגער אלעע דעהערט א קנאק פון אנהאנגענדיג. עס איז אויסגעריסען געווארען א קעסטעלע, פון וועלכען עס האבען זיך ארויסגעשטאמען 30 פראקלאמאציעס, אויף בינעלעך פאפיר פון פערשידענע פארבען.

אידער דער עולם איז נאך געקומען צו זיך פון דער ערשטער אויפ-רייסונג איז געווען א צווייטע אויפרייסונג אויף אנהאנגענדיג אלעע. עס האט ווידער אויסגעריסען אזא קעסטעלע, פון וועלכען עס זענען ארויסגעשטאמען געווארען 30 פראקלאמאציעס אויף בינעלעך פאפיר: רויטע, בלאע, ווייסע און פילעמאנע. אין א וויילע ארום איז געווען א דריטע אויפרייסונג.

די פאליציי אינאיינעם מיט פארשטעהער פון דער ארמינסטראציע האבען אנהאנגענדיג צו וועלכען איבער אלע אלעע פון נאכטען און זיי האט זיך איינגעגעבען צו געפונען אזא קעסטעלע נאך נישט קיין אויסגעריסענעס. מען האט דאס קעסטעלע פאמעליך אויסגעוויבען און אריינגעטראגען אין די קאנטאר פון נאכטען, בכדי אויסצופארשען, אבער קיים האט מען עס אריינגעבראכט אין שטוב, האט דאס קעסטעלע אויסגעריסען, דאס צימער איז געווארען פול מיט רויך און די גאנצע פארלאנגע איז בעדעקט געווארען מיט פראקלאמאציעס.

די אויפרייסונג האט געטהון אזא קנאק ווי מען זאל אויסשיפען פון עטליכע ביקסען פאר אמאל. אין דעם קעסטעלע האט מען געפונען אזא פליסינקייט (א שיפערע זאך): די פעטערבורגער פראקלאמאציע וועלכע נישט דערגאנגען וואס דאס איז אויפגעטאן.

דאס קעסטעלע מיט די פראקלאמאציעס זענען איבערגעגעבען געווארען דער געהימער פאליציי. (פארנאכט)

אנהאנגענדיג; אויך די מאנהעגער אנהאנגענדיג זיך זעהר שטארק. קורץ, די אנהאנגענדיג אין סטריא שטיינט פון טאג צו טאג, דענסטאג אס 27 ד. מ. 8 א זייער ביינאכט איז אנהאנגענדיג געווארען א מישלע פערואונדעט. נעג. דרישקא אויס לעמבער האט גערעדט פויליש און נעג. עהרמאן יודיש. עס איז געוועהלט געווארען איין אנהאנגענדיג-קאמיטע, וועלכעס זאל האבען די אויסגאבע אלע מישלע-געהילפען צו דער אנהאנגענדיג צו צופיהרען. נור איין קלאסע ארבייטער איז נאך דא ביי אונז אין סטריא וואס שלאפען זעהר הארט, און דאס זענען די מאהלע. אויך וויל דאדורכ א פאר ווערטער צו זיי שרייבען, ווייל זיי קומען נישט אין פערטיי. אויך וויל אויך נישט פיל שרייבען, זיי זאלען חלילה נישט דאס געדולד פערלירען צום לעזען, אויך וויל זיי נור א פאר קליינע שאלות פארענען, אויך וויל דענאך הערען וואס זיי וועלען דארויף ענטפערען: מאהלע געהילפען אין סטריא! ווי לאנג וועט איהר שלאפען? זענט איהר דען נישט אזוי נישט ארבייטער ווי די מישלע, ווי די מאנהעגער א. ד. נ. האט איהר דען נישט אינטערעסע זיך צו אנהאנגענדיג ווי אלע אנדערע ארבייטער? זענט איהר דען נישט אינטערעסע דורך אייערע מייסטער אזוי נישט ווי אלע אנדערע ארבייטער פון זייערע מייסטער? ארבייטער איהר דען נישט מיט אייער שווייט מעהר ווי די יודען האבען געארבייט אין מצרים עבודת הפרך? און וואס האט איהר פון אייער ארבייט? האט איהר אפשר אייער שטיקל מריקען ברויט ברהנה? אדער וואוינט איהר אפשר פערהייראטע געהילפען אין אנשטענדיגע וואוינונגען? צאהלט מען אייך חלילה יעדע וואך אויס געהערט? דאס וועט איהר אליין נישט זאגען, ווייל איהר ווייסט גאנץ נישט, אז עס איז נישט דער מנהג און וואס'שע שלאפט איהר? איהר זעהט, אז אין מצרים האבען די יודען אזוי שווער ווי איהר נישט געארבייט, מאיז נישט געקראכען אויף אואלכע הויכע לייטער ווי איהר, וואס איז מסוכן יעדע מינוט אראב צו פאלען און חלילה א קרוש צו ווערען. איהר ווייסט גאנץ נישט, אז אין מצרים האט יעדער אר-בייטער פאר זיין ארבייט בעקומען א מאס פלייש צו עסען מיט זיין פאמיליע לרוב; אז זיי האבען אין דער מדבר אויפגעטראגן געבענקס (בשיבתנו על סיר הבשר) און איהר האט אפילו קיין שטיקעל מריקען ברויט נישט, האטש די מייסטער פארעסען און זיפגען און האבען אלעס גוטס דורך אייער ארבייט, וואהנען בעסער ווי איהר און ארבייטען נישט. נעמען בעצאהלט פאר אייער ארבייטער אויס פארהינגען וועהרענדיג אייך בעצאהלען ווי אפילו נישט גאנצניין, און דאס לאזט אייך שלאפען? אז לעזט די פאר ווערטער און קומט שוין צו אייער בעוואוסט זיין; אנהאנגענדיג אייך, נור די אנהאנגענדיג קען אייך אין די אלע זאכען אויסהעלפען.

די רעוואלוציאנערע בעוועגונג אין רוסלאנד און אין רוסיש-פולען.

די פרישסטע תליה. דעם 23-טען מאי 1905 איז געשטארבען אויף דער תליה גענ. אוואן קאלאיעוו, וועלכער האט די וועלט בעפרייט פון דער בלוטדורשטיגער בעסטיע, גרויספירשט סערניאוו, זיין גאנצן האלטען זיך אויפן געריכט איז געווען ווי עס פאסט פאר א רעוואלוציאנער. ער האט זיך געהאלטען נישט ווי א בעשולדיגטער נור ווי א בעשולדיגער. נאך דעם פסק האט ער נישט געוואלט הערען פון קיין חסדים, ביז דער לעצטער מינוט האט ער נור געטראכט ווענען די גענאסען, וואס פיהרען ווייטער דעם קאמפף מיט דעם צאר, ווי עס צייגט זיין ברעף פון תפיסה, גענ. קאלאיעוו איז מיט 3 יאהר צוריק געווען אין לעמבערג אויפן אנהאנגענדיג, אינער פארטיי האט איהם געהילט מיט הילף, ווען מען האט איהם ארעסטירט אין פרייסען. שאפענדיג פאר דעם גענ. בעבעל דעם גיטטיגען מאטעריאל צו אנהאנגענדיג פעלאציע אין פארלאמענט. די אינטערפעלאציע האט נישט געהאלטען און די פריישישע יונקערישע רעגירונג האט איהם ארויסגעגעבען דער רוסישער רעגירונג, אבער... דער גרעסטער שונא וואלט עס נישט געקענט אויסטוהן, וואס דער נומער פריינד — די פריישישע רעגירונג — האט געטוהן. קאלאיעוו, וועלכער איז אין אויסלאנד געווען א גענער פון נומען מערדערשטישע מיטלען אין קאמפף געגען דער רוסישער רעגירונג, איז אין געפגענגעניש און אין סיכור געווארען א מערדער און האט איינגעלעגט דעם שטארקסטען זייל פון דער אינטערפערענדיגער רעאקציע. דער נאליציאנער פראלעמאריאט מעג דעריבער שטאלן זיין פון דעם, וואס דער גרויסער העלד איז ביי איהם געווען א היבשע צייט צו גאסע. עהרע זיין אנדענקען.